

Strömstads Historieförening

Årgång 28 • Nummer 154 • September 2023

Tage Ödlund 1950 – 2023

Det är med stor sorg Historieföreningen har tagit emot beskedet att Tage Ödlund har gått bort.

Tage var aktiv medlem i vår förening och både han och hustrun Stina var flitiga deltagare på våra möten, utflykter och resor. Så sent som på månadsmötet den 5 juli var de med på Blomsholm. Några dagar senare tog det slut för Tage.

Tage växte upp i Bäreberg i Essunga kommun i Västergötland. I början av 1980-talet kom han till Strömstad och arbetet som polis först inom ordningsmakten och vidare som inre befäl. Det var med tacksamhet vi tog emot Tage när han började engagera sig i SHF. Här kom en person som vi kunde lita på i alla lägen – stort som smått. Han fick plats i styrelsen och fungerade som sekreterare i många år. Han deltog ofta

Tage Ödlund var en mycket uppskattad medlem i vår förening och avtackades bl a vid årsmötet i mars då han avgick som sekreterare.

med bilder och texter i vår tidning. Hans vänliga sätt och sinne för humoristiska krumelurer var till glädje i våra sociala sammanhang.

Att hans engagemang rönt stor tacksamhet i föreningen framgår bl a av att han var en av de förtrodda SHF-medlemmar som fått utmärkelsen "Årets SHF-are", i hans fall var det år 2018.

Nu hoppas vi Tage, att det finns bra fotoobjekt i himlen med intressanta inblickar i det som sker där uppe och som du kan ta med dig på din fortsatta resa.

Tack Tage för allt du gav oss!

[Styrelsen och redaktionen i Strömstads Historieförening](#)

Café värdar hösten 2023.

28 aug Sonia Svensson
070-2135220

4 sep Jimmy Blomqvist
073-5150018

11 sep Anki Richenberg
070-2301760

18 sep Reidar Hilmersson
072-3189693

25 sep Bengt-Åke Björk
070-5705411

2 okt Maud Pelas
073-9183181

9 okt Håkan Särebörn
073-5675561

16 okt Valeria Linc
073-0427813

23 okt Rolf Lindqvist
073-9639993

30 okt Kent Almqvist
070-5587794

6 nov Solveig Gerdin Ericson
0526-15968

13 nov Sonia Svensson
070-2135220

20 nov Jimmy Blomqvist
073-5150018

27 nov Anki Richenberg
070-2301760

4 dec Reidar Hilmersson
072-3189693

11dec Bengt-Åke Björk
070-5705411

SHF för tio år sedan

Vi gör en snabb tillbakablick på vad vi bl a kunde läsa i SHF-tidningen nr. 102 år 2013:

- Reportage om ”tre goa gubbar” (Rolf Lindqvist, Uno Eklund, Bo Bengtsson) som berättade minnen från Göteborg.

- Historisk bild om Strömstads första körskola från tidigt 1920-tal.

- Inbjudan till studiecirkel ”Så växte Strömstad fram”.

- Profilen denna gång var Birgit Lotsner.

- Språkspalten om månaden oktober som fått namn av latinets okto, 8.

- Ulf Hansson tilldelades Strömstads Servicepris uppsatt av Swedbank och Color Line

- Karin Carlsson visade runt på gården Skär med månghundraårig historia.

(Text: Åke som spanat i läggen)

Strömstads
Historieförening
nummer 154, årgång 28,
Septemeber 2023.
Södra Hamngatan 26
452 30 Strömstad

Redaktion

Åke Svanberg, Rolf Lindqvist,
Stefan Kihlberg, Åke Sundemar,

www.historieforeningen.se
www.facebook.com/historieforeningen

Foto omslag: Från SYCO-rummet, Strömstads Museum. Foto Stefan Kihlberg.

Tryck och produktion

Nordbloms Trycksaker AB
Hamburgsund, 0525-332 84
Papper 130 gr silk

Styrelsen

Ordförande
Sonia Svensson
070-2135220
svenssonsonia@gmail.com

Vice Ordförande
Åke Svanberg, 0705-933701
crosspoint@telia.com

Sekreterare

Maud Pelas, 073-918 31 81
maud.pelas@gmail.com

Kassör

Ingrid Sundemar, 0730-68 00 47
ingrid.sundemar@telia.com

Ledamöter

Stefan Kihlberg, Kristina Bengtsson,
Valeria Linc, Erland Lundqvist och
Håkan Särebörn

Suppleanter

Jan Smith och Tomas Andersson

Medlemsavgift

195 kr för år 2023 BG. 5371-5389

463 Medlemmar

Nya medlemmar

Birgit Olsson Tanumshede

Eino Josten Vänersborg

Karl-Olle Gran Strömstad

Ewakarín Kajsa Martinsson
Strömstad

SHF-are vid den mytomspunna källan i Husaby.

Lång dags färd mot historia

Med nästan fullsatt buss startade vi vårresan lördag 20 maj mot Kinnekulle med omgivningar.

Det blev många mil i ett strålende väder där vi redan under färden fick information av SHF:s Håkan Särebörn om dagens upplägg. Första stoppet var Husaby kyrka från 1000-talet som med sitt mäktiga tripeltorn är Sveriges första biskopskyrka. Bra guidning av experter från trakten berikade vi frågvisa SHF-are.

Strax norr om kyrkan ligger Sankt Sigfrids källa där Olof Skötkonung enligt traditionen döptes i början av 1000-talet.

Mytomspunnen

Nja, nu har också andra källor i närheten pekats ut som dopkälla. Och det finns också de som hävdar att Olof döptes redan tidigare under en vistelse i England. Hur som helst, källan är mytomspunnen och besöks varje år av

Kinnekulle är känt för sin artrika och unika flora, bl a ramslök.

Vid ett snabbstopp med bussen strömmade SHF:are huvudstupa ut och plockade ramslök.

Besök vid "Lasse i bergets" grotta under resan i maj.

mängder med intresserade. Det var klokt att reseledarna Sonia och Håkan hade förbokat lunch på Kinnekullegården högst uppe på toppen för där var sprängfyllt. Nu satt vi i en egen separat del av restaurangen med sin utmärkta mat. En eloge till busschauffören som lyckades trixa in bussen på den överfulla parkeringen.

Grottmannen

På småvägar körde vi vidare till "Lasse i Bergets grotta". Ett säreget levnadsöde där

Lasse och hans fru Inga på 1800-talet hade byggt och levt under ett klipputsprång, där de bodde ända in på 1900-talet. Hur de klarade livets nödortf är närmast ofattbart.

Ramslök i mängd

Vi var förvarnade att vi skulle få se ramslök på Kinnekulles sluttningar och visst, plötsligt bromsade bussen in och ut strömmade vi passagerare vid ett stort bestånd som vi smakade på.

Vi hann med ett stopp till på det smått märkliga "Källes Rekord-Magasin" i Tråvad.. Ett privat museum med extra-extra-allt av träsniderier, karikatyrporträtt, bilder från sportens värld m.m. Ett unikt arbete som skapats av Carl-Owe Johansson som guidade oss på platsen.

Det blev dryga 30 mils resa med massor av historia innan vi kom tillbaka till Strömstad. Tack Sonia och Håkan för ert fina upplägg!

Text och foto: Åke Svanberg

*Ingrid och Åke Sundemar räknar samman
protokollen från poängpromenaden med
överinseende av frågekonstruktören Sonia.*

Knôkfullt på svåraste poängpromenaden

Månadsmötet 5 juli på Blomsholm fick flyttas inombus då ett regnväder drog in.

Bord och stolar fyllde hela statarlängan, kökspersonalen från Skee Hembyggsförening jobbade frenetiskt och kaffe/våffla serverades galant.

Ordförande Sonia Svensson hälsade välkommen och informerade om den poängpromenad hon hade

sammanställt med temat:”-Svenska drottningar”. Nu fick promenaden snittlas in i statarlängans alla hörn och prång.

Det var trångt! Men framför allt svårt. Tolv svenska drottningar med namn som Filippa, Hedvig Eleonora, Josefina, Lovisa Ulrika, Katarina Jagelonika, Rikardis (vem är det???), m fl skulle paras ihop med rätt make.

Svårighetsgraden visades

Barbro Torstensson, Jerker Smith, Göran Åkerlind och Kerstin Karlsson klurar över de svåra frågorna inne i statarlängans mörka utrymmen.

av att ingen lyckades få alla rätt. Bäst klarade sig Jerker Smith med 11 rätt, tvåa Barbro Torstensson med 10 och Stina Ödlund med 9 rätt.

Kul och gemytlig kväll där vådrets makter inte hindrar föreningen att trivas ihop. Tack Sonia för allt arbete med denna feministiska poängpromenad.

Text och foto: Åke Svanberg

Anita Nylund var ansvarig formgivare på SYCO åren 1963 – 1967. Bilden tagen vid mitt besök i augusti 2021.

SYCO- ett industriminne

Historien om SYCO-keramikens började på andra sidan gränsen i Halden, där Arnold Wiig drev en blomsterhandel med tillbehör. Han köpte senare tillverkningsrätten för krukor av det danska företaget Syberg Olsen & Co, därav namnet SYCO.

Strömstads tidning presenterade den 22 november 1945 nyheten, att en stor keramisk industri skulle etablera sig i staden. Det blev en intensiv tid för SYCO, att finna lokaler, utbilda personal samt att

"Krukan som andas" var den första produkten som SYCO lanserade.

erhålla importlicenser för den danska leran m.m. De första åren tillverkades endast "Krukan som andas". SYCO - krukans material var specialbehandlad dansk kalksten och gjordes i åtskilliga modeller och storlekar.

År 1949 utökades produktionen med bränt och glaserat hushålls- och prydnadsgods men även mekaniska leksaker, som dock blev till en kortlivad parentes. Hushållsgodset kom däremot att bli verksamhetens huvudsakliga

SYCO-katt producerades i flera olika storlekar.

inriktning och de tidigare populära blomkrukorna miste sin särställning. En unik design på produkterna var viktigt redan från starten och företaget hade därför Sonja Tode Palm och Joyous Schiöler som ”konstnärliga rådgivare” för att ta fram nya modeller. År 1951 flyttar SYCO in i nya lokaler på Myren. Man anställde en utbildad formgivare, Olle Alberius, som skapade ett stort antal serviser, figuriner, vaser och skålar.

Stor export

Företaget expanderar kraftigt och man börjar knyta

kontakter med utlandet i Amerika, Danmark, England, Tyskland och Frankrike. Hushållsgodset blir mer dominant och en ny elektrisk brännugn installeras. Exporten ökar och man kan köpa SYCO - produkter till och med i Sydafrika.

SYCO -tillverkningen råkade ut för tekniska och ekonomiska störningar och man tvingades att ställa in betalningarna i november 1960. Det blev konkurs men med en rekonstruktion av verksamheten kunde produktionen återupptas i februari 1961 under namnet Nya SYCO AB. Det var en företagare från Troll-

FAKTARUTA:

KERAMIK

Keramiken indelas i grupper efter huvudmaterialet.

LERGODS

Lergods har mycket små mängder tillsatsmaterial. Skärven är porös och röd eller vit. Bränns vid 1000 – 1050 grader då den sintrar, dvs att den blir tät. Glaserat lergods kallas FAJANS (efter staden Faenza i Italien, där den för övrigt kallas MAIOLICA).

STENGODS är en tung, tätbränd och eldfast keramik, som är vanlig i konstverksprodukter. Den har en högre halt av kvarts och bränns vid 1200 – 1300 grader.

TERRACOTTA är lergods utan glasyr och används för skulptur och ornamentala reliefdekor.

FLINTGODS utvecklades på 1760-talet av britten Wedgwood och trängde snart ut fajansen som ”vardagskeramik”. Skärven är vit och tätare än lergodset. Det innehöll till att börja med flinta, numera ersatt av andra kvartsmaterial.

PORSLIN kallas den vita och tätbrända vara som främst används till hushållsgods (serviser) och sanitetsgods. Utgångsmaterialet är kaolin, en lera som uppkommit genom vittring (hydrolys) av fältspatsmaterial. Sintringen (mineralkornens smältning) är i vissa fall så långt driven att skärven är ljusgenomsläpplig. Efter det flussmedel som ingår i massan talar man också om bl.a. fältspats- och benporslin, det senare med benaska i.

Vänner av SYCO, facebookgruppen Jan Sörqvist, Jan Owe Carlsson, Karl Axel Johansson och Agne Rabbentorp.

hättan, Åke Jaking som blev ny ägare och direktör. Formgivaren Olle Alberius slutade på SYCO år 1963 och Anita Nylund blev hans ersättare. Hon var en väl etablerad formgivare när hon anställdes på SYCO och fick ansvaret för att utveckla företagets formspråk. Anita var dotter till den kände formgivaren på Rörstrand Gunnar Nylund och utbildad hos professor Otte Sköld. Hon hade arbetat i Florens hos Richard-Ginori och för Royal Copenhagen samt för JIE Gantofta. Under åren 1963 - 1967 formgav Anita Nylund ett stort

antal föremål bland annat serien "Alsa vola", den blå servisen "Strömstad" och "Smörgåsbordet" samt den monumentalala väggkeramiken "Leran väg", som finns bevarad på Strömstads Museum.

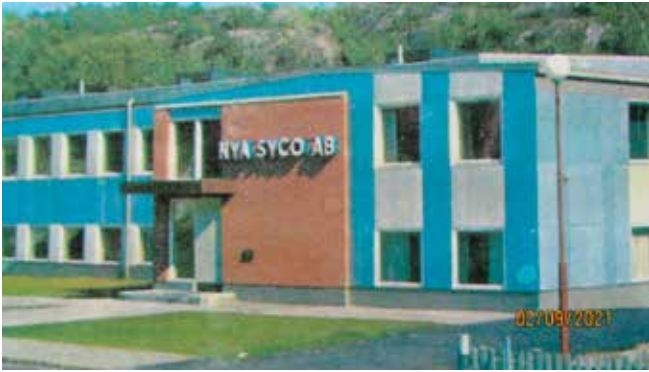
Processen var hantverksmässig och föremålen färdigställdes av dekoratörer som Siv Jacob. Siv var väldigt duktig och tog också fram egna modeller. Det fanns fler lokala medarbetare som utmärkte sig, såsom Rolf Martinsson med gruppen "Musikanterna" m.fl. figurer.

I SYCOs katalog fanns en

otrolig mängd produkter, som år 1966 uppgick till cirka 1000 stycken. Man gjorde allt från små figurer till stora vaser, askfat, mat-, te- och kaffeserviser, sparbössor mm, mm.

Mönster och färgskalor uppvisade också många varianter. Under tidigt 50-tal var färgerna milda och skira blommönster vanliga. På 60-talet bytte man till kraftigare färger; vinrött, mörkgrönt, blålila. Modellerna blev mer funktionella och man kunde kombinera enfärgade karotter med mönstrade lock.

En produkt som gick bra

År 1965 flyttar produktionen in i nya lokaler på Myren.

var fat med hållristningsmotiv, som kung Gustav VI Adolf förärade prinsessan Birgitta i lysningspresent.

Kungen kund

Kungen beställde även specialdesignade föremål till sin samling av svensk keramik. SYCO - företaget hade en försäljningsorganisation i hela landet och även agenter i England och Tyskland dit en stor export gick. Företaget fick emellertid problem med att leverera det stora antal serviser som efterfrågades, vilket ledde till att man förlorade viktiga beställare.

År 1965 flyttade Nya SYCO AB in i nya moderna industrilokaler, som kommunen byggde för företaget på Myren. Idag sjuttio år senare rivs fabriksbyggnaden och

ersätts med bostäder. År 1967 blir Åke Jaking sjuk med vår tids språkbruk skulle vi nog kalla honom utbränd. SYCO övertogs av direktör Åke Orrvik men verksamheten drabbades snart av problem och försattes i konkurs.

Det sorgliga slutet kom i september år 1968 då en auktion på alla industriinventarier genomfördes och resterande produkter försålades i företagets tidiga lokaler i Varmbadhuset. Industripoken SYCO var slut men fortsatt minner företaget med sin keramik i många hem.

Under året 2023 nåddes vi av det dystra meddelandet att Anita Nylund avlidit den 7 april.

Text: Åke Sundemar

Källor:

Bohusläns Hembygdsförbund och Bohusläns museum.

Årsbok 2000, SYCO-bohuslänskt bidrag till svensk keramikhistoria. Stellan Granat, Bohusläns museum.

Anita Nylund formgivare, Staffanstorp.

Agne Rabbentorp, f.d Sycoagent, Svarteborg.

Karl-Axel Johansson, Strömstad.

Keramiktillverkning i Strömstad. David Carlsson KHK 2. 2002.

Intervju med Åke Jaking, 2 juli 1992. Gunilla Hallset.

Jerker Samuelsson, glaserare, 1963, Strömstad

Utställning om valfångstarbetare

Tre föreningar, Strömstads Historieförening, Tanums hembygdsförening och Kville hembygdsförening har jobbat tillsammans för att göra en utställning om de bohuslänningar som tog hyra på valfångstfartyg som gick till Antarktis i början av 1900-talet. Utställningen visas på Strömstads stadsbibliotek i september.

Man tjänade bra mycket mer på att ta hyra på en valfångstfartyg än på några andra fartyg, men då fick man också räkna med att vara hemifrån kanske i 5 år.

Att normmännen började fånga val i Antarktis vatten berodde på att fiskare i Norge gjorde uppror och fick till slut förbud på att fiska vid Norges kust. Man byggde då stora fartyg som blev kokerier och hem åt arbetarna under den långa vistelsen till sjöss.

Till hjälp att få fram berättelser och bilder från valfångsttiden har Valfångstmuseet i Sandefjord hjälpt oss. Vi har letat i litteratur,

Arbetet på valfångstfartygen gav en bra förtjänst men var både slitigt och farligt. Målning av Carl Dörnberger 1926 på Deception Island, Antarktis. Kommer från Vestfoldmuseerna samlingar.

brev och berättelser från anhöriga om dessa mäns arbete ombord.

Bilder och kartor

Vi har samlat ihop 50 st bilder som visar hur männen hade det ombord och nere vid Antarktis. Bilder som visar både arbete och fritidssysselsättningar. Med hjälp av kartor visar vi var jakten gick av stapeln och sjövägar från och till Norge. Sandefjord var centra för norsk valjakt. Vi har också redogjort för vilka produkter som var viktiga att få fram av valfångsterna.

Biblioteket kommer också att ställa fram en särskild monter med litteratur om Antarktis och valfångsten.

Invigning

Välkomna att se vår utställning på biblioteket! Invigning planeras till måndagen den 4 september kl.12.00. Öppettider biblioteket mån-tis kl.11.00 - 19.00. ons- fre 11.00 - 17.00.

Text: Sonia Svensson

Greby gravfält med Kristina Bengtsson.

Ett trettiotal medlemmar och gäster mötte upp på Greby gravfält i den vackra sommarkvällen. När klockorna i Grebbestads kyrka ringt klart började Kristina berätta.

Greby gravfält är Bohusläns största gravfält. Här finns runt 220 gravhögar varav ett tiotal är undersökta av Oscar Montelius 1873. I gravarna hittades keramik och glaspärlor. Gravhögar-
na är från romersk järnålder, 200 - 400 e.kr.

På Greby gravfält är det för många gravar och för fina fynd. Arkeologerna tror att det även legat en handelsplats här, i slänten upp mot tappen.

På trehundralet låg havsv-
tan 10 m högre än idag. Då blir diket nedanför gravfäl-
tet en havsvik. Man kunde
ta sig in hit både genom
Edsviken och genom San-

näsfjorden, utan att passera
Tjurpannan.

Handel med romerska England

Vid en provundersökning på tomten mitt emot tappen, för några år sedan, hittades 398 anläggningar, 11 ugnar för järn eller keramikframställning. Flera mynt, spännen, fibulor påträffades och en betalningsring i guld. Fynden pekar västerut, mot den romerska provinsen Britannien.

På trehundralet fanns inga seglade skepp i nor-
den, men väl fartyg som roddes. Över 20m långa, med plats för 30 roddare, gods och en handfull passagerare.

Så kanske har stora klinkbyggda fartyg legat här i viken och lastats med hudar, rökt och torkat kött från Tanumsslätten. och

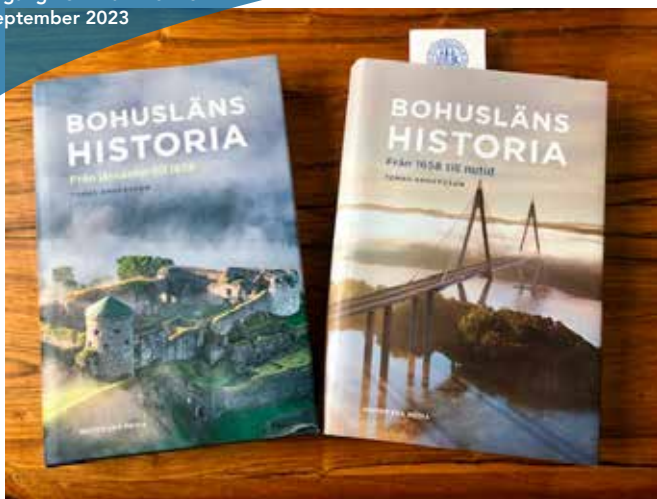

Kristina Bengtsson, alltid mycket påläst, när hon guidar vid SHF-möten.

fört varorna till det romerska England. När båtarna kom tillbaka var de lastade med Romarrikets konsumtionsvaror.

Vi ser fram emot att få höra mera om detta spännande projekt.

Text och foto: Stefan Kihlberg

Tomas Andersson har nu i sommar släppt sin andra del om Bohusläns historia.

Bohusläns historia i ny bok

För två år sedan kom boken om Bohusläns historia av SHF-medlemmen Tomas Andersson.

Nu kommer fortsättningen där han skildrar den händelserika perioden från 1658 fram till vår tid. Tomas Andersson har länge intresserat sig för Västkustens historia och är en aktiv medlem både i SHF:s styrelse och som föreläsare.

I denna andra del av Bohusläns historia beskrivs bl a storpolitik, häxprocesser, frihamnarnas, fälttåg, det stora sillfisket och badturismen.

Betydande personer som Carl von Linné och adelsdamen Margareta Huitfeldt får sitt särskilda utrymme. Även nutida bohuslänningar skildrar sin hembygd och Tomas knyter därmed ihop dåtid och nutid.

Text: Rolf Lindqvist

Vandring till Olsborg

Månadsmötet i maj 2023 ägnade föreningen åt att besöka Olofsborgs fästning eller Olsborgs fästning. På en brant klippa vid Bullaresjön finns platsen för, där det en gång låg en fästning.

Utsikten är fantastisk, och den kan man ju fortfarande ljuta av. Fästningen har förstörts mer än en gång, och kvar finns gropar så att man kan förstå var den en gång fanns. Vi var 38 stycken som i majkvällen klättrade upp för backen för att ana hur man haft det i fästningen på medeltiden. Vi hade matsäcken med och den smakade gott. För att äta och dricka av den förflyttade vi oss till badplatsen vid Sundshult. Här var det ljuvligt i sommarkvällen och vi satt kvar ända till solen gick ned. Vi hade en görgo kväll.

Text: Sonia Svensson

Ulf Hansson 1965-2022

Ulfs stipendium delas ut i höst

Det är nu klart att SHF:s stipendium för att hedra Ulf Hanssons minne kommer att delas ut i december.

Strömstads Historieförening har avsatt medel för stipendiet och tillsammans med ledningen för Strömstads gymnasium har vi beslutat att stipendiet skall delas ut för första gången i samband med de ”Nobeldagar” som gymnasiet arrangerar.

Gymnasiets ”Nobelpris” delas ut till elever som

har utmärkt sig särskilt i ämnena naturkunskap, fysik, kemi, litteratur samt fredspris. I år tillkommer alltså historia som ett extra Nobelpris och denna utmärkelse kommer liksom för övriga pristagare att hedras på den nobelbankett som gymnasiet arrangerar fredagen den 8 december.

SHF:s stipendium kommer årligen att uppgå till 3 000 kr samt diplom och blommor som delas ut vid ceremonien. SHF riktar ett stort tack till de sponsorer och medlemmar som har bidragit till att vi kunnat

bygga upp en stipendiefond till Ulfs minne. Vi kommer givetvis att rapportera om denna händelse i kommande tidningar och på hemsidan.

Fortsatt stöd

Medlemmar är även i fortsättningen välkomna att bidra till minnesfonden, då på vårt bg-nummer 5371-5389, märk med namn och ”Ulfs Minne”.

Text: Åke Svanberg

Ledningsarbeten
tidigt 1920-tal på
nordsidan av staden.

Margareta
Nordström
föreläser på sep-
tembermötet.

Den fasansfulla utvandringen

Den stora utvandringen till Nordamerika runt förra sekelskiftet är välkänd. Men samtidigt lämnade också tusentals fattiga svenskar landet för att söka lyckan i Brasilien.

Många blev ditlockade med betald resa av den brasilianska regeringen. Men denna del av emigrationen blev ett veritabelt elände, vilket Mats Erasmie kommer att berätta om på oktobermötet. Han har forskat och

Mats Erasmie berättar om fasorna i Brasilien

dokumenterat de tragiska öden som drabbade svenskarna.

Redan under den långa sjöresan dog massor av utvandrare och väl framme i Brasilien möttes de av stora umbäranden med otillgängliga djungler och sjukdomar. Man kan fortfarande hitta spåren efter dessa olyckliga människor i Brasilien, berättar Mats på mötet 4 oktober,

Text: Åke Svanberg

En skitviktig hantering!

På septembermötet kommer Margareta Nordström under rubriken ”Från vattentunna till reningsverk” att berätta om Strömstads hantering av vatten- och avfall.

I början av stadens historia dumpades hushållsavfall på tomten och latrin grävdes ned. In på 1900-talet började man anlägga vatten- och avloppsledning som mynnade, helt orenat, i bl a Strömsälven och hamnen. På 1920-talet anlades vattenverket med ledningar från Strömsvattnet. Dock var det dålig kvalitet med unken lukt och först med en ny ledning från sjön Färingen fick man ett av landets bästa kranvatten. Margareta ger sin bild av denna för medborgarna så viktiga hantering på mötet den 6 september.

Text: Åke Svanberg

I tidningsannonser utlovades fria resor.

Flykten till Sverige

Under andra världskriget fick Sverige ta emot tusentals flyktingar efter nazitysklands ockupation av Norge.

Lars Hansson från Göteborg är historiker och har disputerat på flyktingtrafiken. På novembermötet tar han särskilt upp de händelser som ägde rum i norra Bohuslän.

Forskarinsats

Han har vaskat fram tusentals förhörprotokoll

Tusentals norrmän riskerade livet när de flydde över gränsen.

Foto: Krigsarkivet

Lars Hansson har gjort en gedigen forskarinsats om flykten till Sverige, Foto: Göteborgs universitet.

av svenska landsfiskaler och där framträder den stora svenska hjälpinsatsen. Men också nazianstrukna svenska tjänstemän med en inhuman syn på flyktingpolitiken.

Lars Hansson har ägnat stor möda att dokumentera

många personliga öden i våra gränstrakter. Bl a får vi veta mer om Willy Brandts flykt över gränsen till Sverige och den fortsatta karriären till posten som Tysklands förbundskansler.

Text: Åke Svanberg

Fotogruppen.

Bland Strömstads historieförenings många verksamheter finns också en fotogrupp. Denna är till för medlemmar som gillar att fotografera.

Fotogruppen brukar träffas en gång i månaden. Syftet med gruppen är att i studiecirkelns form bli bättre på att fotografera och ta bättre bilder. Vid varje träff brukar någon i gruppen prata om några fotografiska begrepp.

Fågelmodeller var ett inslag i fotocirkelns arbete.

T.ex. tid, bländare, skärpedjup eller bildkomposition. Varje gång kommer vi överens om en uppgift att

fotografera till nästa gång. Regnväder, bilar, insekter och vårbloomor har varit sådana. På följande träff visar vi våra bilder för de andra i gruppen, som kommenterar resultatet. Fotogruppen består nu av sju personer. Vi vill gärna bli flera.

Första träffen i höst är 14 september 18:00 på Strömstads museum.

[Text: Stefan Kihlberg](#)

Släktforskningsgrupp hösten 2023

Den cirkel med släktforskare vi hade under våren 2023 var mycket uppskattad. Därför har vi beslutat att fortsätta med denna cirkel nu i höst. Vi kommer att starta onsdagen den 13 september kl 18.00 på museet. Vi ser gärna att nya

Svenskar inför utvandringen till Amerika.

medlemmar med intresse för släktforskning kan ansluta. Man kan mycket väl delta i cirkeln utan tidigare kunskaper.

[Text: Sonia Svensson](#)

Tornsvalan

av Sara H Olsson

Till skillnad mot de andra "tornsvalorna" som bemannar luftbevakningstornet har hon inte valt att komma dit frivilligt.

Det är fadern som tvingat henne att bli en landstormskvinna eftersom han fått veta att hon inlett ett förhållande med en man han inte kan acceptera. Det är hans beslut som leder till att hon tvingas lära sig hantera vapen och under långa pass är tvungen att stå och spana uppe i det höga tornet med stelfrusna fötter.

Faderns beslut kommer att få ödesdigra konsekvenser för honom själv. Vistelsen vid gränsen förändrar Britt. Mötet med de flyktingar som flyr över Idefjorden och samvaron med de andra kvinnorna får henne att inse att hon inte kan dela sin fars och storebrors syn på världen. De beundrar i smyg Hitler. Båda anser att alla

problem i världen kan härledas till kommunisterna och judarna. Britt har ända sedan barndomen fått höra att "kärringar" ska hålla käft och lyda. Britts mor har aldrig vågat uttrycka någon egen åsikt.

När ett brittiskt bombplan störtar strax bredvid bevakningstornet och en svensk nazianstruken polis dyker upp ställs allt på sin spets. När Britt i den stunden

tvingas agera är hon inte längre den flicka hon en gång var.

"Tornsvalan" är en skönlitterär bok som bygger på verkliga händelser. Den är den andra, fristående boken i Ellingeserien. Den första heter Fiendevän och handlar om Britts väninna Inger. En spännande bok

som med detaljrikedom beskriver de dramatiska skeden som ägde rum vid Idefjorden under kriget.

*Lena Vallsten, Strömstads
stadsbibliotek*

Harper Collins förlag
Utgivning Stockholm 2022

Kommande möten

MÅNADSMÖTE

FRÅN VATTENTUNNA TILL RENINGSVERK

Onsdag 6 september.

Folkets Hus kl. 19.00.

Föreläsare: Margareta Nordström.

MÅNADSMÖTE.

FASANFULLA UTVANDRINGEN

Onsdag 4 oktober.

Folkets Hus kl. 19.00.

Föreläsare: Mats Erasmie.

MÅNADSMÖTE

FLYKTEN TILL SVERIGE

Onsdag 1 november.

Folkets Hus kl. 19.00.

Föreläsare: Lars Hansson.

MÅNADSMÖTE.

HISTORISK MUSIKAFTON MUSIKQUIZ

Onsdag 6 december.

Folkets Hus kl. 19.00.

Gäster: Vuxenorkestern.

MÅNADSMÖTE

RESESKILDNING

Onsdag 10 januari.

Folkets Hus kl. 19.00.

Föreläsare: Harald Simonsson.

MÅNADSMÖTE.

EN U-BÅTSKAPTEN BERÄTTAR.

Onsdag 7 februari.

Folkets Hus kl. 19.00.

Föreläsare: Ingemar Edvardsson.

Vi sponsrar Strömstads Historieförening

